

Hitlerjūgenda Latvijas versija

Edvins Everts

Latvju Jaunatnes organizācija (LJO) tika izveidota 1942. gada 8. jūlijā – tātad gadu pēc nacistiskās Vācijas okupācijas sākuma –, taču reālu darbību sāka tikai 1943. gadā. Jaunatnes organizācijas izveidē bija ieinteresēta gan vietējā latviešu sabiedrības elite, gan vācu pārvaldes struktūras. Taču katrai no pusēm bija sava izpratne par jaunatnes organizācijas nepieciešamību un nozīmi. Vietējā elite cerēja ar jaunatnes organizācijas palīdzību nostiprināt savu statusu un izvirzīt prasību pēc neatkarīgās Latvijas kārtības atjaunošanas. Savukārt vācu mērķi bija pavisam citādāki, proti, ar LJO palīdzību īstenot kontroli pār vietējo sabiedrību, iesaistot jaunatni kara saimniecisko vajadzību apmierināšanai. Pretrunas kara laikā arvien pieauga un pilnīgu atrisinājumu tā arī neguva.

Kara pirmie mēneši

1941. gada vasarā Vācijas ierēdņiem nebija īpašu plānu, ko iesākt ar vietējo jaunatni, jo okupanti paļāvās uz ātru uzvaru pār PSRS. Taču vāciešiem bija nepieciešams vietējais darbaspēks, kas strādātu vispirms frontes, tad Vācijas, visbeidzot – arī lokālo vajadzību apmierināšanai. Lai to paveiktu, bija nepieciešams organizēt vietējo sabiedrību un tātad arī vietējo jaunatni. Arī no vietējās sabiedrības puses bija vēlme atjaunot jaunatnes organizāciju darbību.

Situācija mainījās, kad 1941. gada rudenī vācu armijai radās nepieciešamība pēc siltām drēbēm. Šādam nolūkam organizēja ziedojumu vākšanas akcijas, kurās pamatā iesaistīja jauniešus, jo pieaugušie jau bija pilnībā noslogoti. Darbs dažādu ziedojumu vākšanas akcijās kļuva par vienu no svarīgākajiem jauniešu pienākumiem. Turklāt

NACISTISKĀ VĀCIJA OKUPĒTAJĀ LATVIJĀ MĒĢINĀJA IZVEIDOT JAUNATNES ORGANIZĀCIJU, KAS BŪTU LĪDZĪGA VĀCU HITLERJŪGENDAM. TĀ TAPA LATVJU JAUNATNES ORGANIZĀCIJA, KO DAĻA LATVIEŠU UZSKATĪJA PAR NACISMA IDEJU RUPORU, SAVUKĀRT VĀCIEŠI CENTĀS TAJĀ IZNĪDĒT LATVISKĀS NEATKARĪBAS GARU.

OKUPĀCIJAS
PROPAGANDAS
APARĀTS IZDEVA
JAUNIEŠU
AUDITORIJAI
PAREDZĒTU
ŽURNĀLU LATVJU
JAUNATNE

rudenī jau kļuva skaidrs, ka karadarbība ieilgs un ir nepieciešami ilgtermiņa risinājumi civilajā pārvaldē. Okupācijas vara vēlējas veidot pilnībā jaunu jaunatnes organizāciju un pētīja, kāda bija situācija ar jaunatnes organizēšanu pirms kara. Papildu faktors bija fakts, ka jauniešu vecāki garas stundas bija aizņēmti darbā. Turklāt skolu telpas daudzviet bija aizņēmusi vācu armija, kas nozīmēja, ka daudzi jaunieši nebija

nodarbināti un iesaistījās nelegālās aktivitātēs, piemēram, melnā tirgus spekulācijās. Tas bija papildu motīvs organizācijas straujākai izveidei.

Hitlerjūgenda latviešu versija

Nacistu plānos sākotnēji bija paredzēts veidot jaunatnes organizāciju vācu speciālistu vadībā, kas politiski audzinātu okupēto teritoriju jaunatni nacionālsociālisma ideju garā. Doma bija veidot Hitlerjūgendam līdzīgu organizāciju (*Hitlera jaunatnes*, vāciski *Hitler Jugend*), kurā agrākās Latvijas jaunatnes organizācijas nebūtu iesaistītas, izņemot vien atsevišķus vadītājus. Kara dēļ okupācijas varai nebija pieejams vajadzīgais vācu speciālistu skaits, tādēļ tika pārdomāta plašāka vietējo speciālistu piesaiste.

Lai noskaidrotu agrāko laiku jaunatnes vadītāju nostāju pret okupācijas varu, 1941. gada novembrī viņus gan pa vienam, gan mazās grupiņās aicināja uz sarunām Rīgas centrā viesnīcā *Roma*. Vācu ierēdņi ātri nonāca pie secinājuma, ka agrāko laiku jaunatnes organizāciju pārstāvji esot pārāk nacionāli noskaņoti, turklāt arī bijušo politisko partiju

ĢENERĀLKOMISĀRS
DREKSLERS TIEKAS
AR JAUNATNES
ORGANIZĀCIJAS
VADĪTĀJIEM. 1943.
GADA SĀKUMS

ietekme nebija zudusi. Tādējādi radās pārlicība, ka jāveido pilnībā jauna organizācija. Lai izvairītos no iespējamās konfrontācijas, vācieši neplānoja aizliegt agrākās organizācijas, bet tieši pretēji – uz to pieredzi vajadzēja pat atsaukties un stāstīt, ka jaunā organizācija būs iepriekšējo darbu turpinātāja. Taču vienlaikus bija aizliegts tiešā veidā pārņemt agrākās struktūras.

1942. gada 20. janvārī bija izstrādāts tā sauktais jaunatnes organizācijas plāns Ostlandei. Tas paredzēja jauniešiem pastiprināti mācīt vācu valodu, iesaistīt jaunatni sporta aktivitātēs, kā arī organizēt sadarbību ar vācu Hitlerjūgendu noietnēs Vācijā.

Vācu ierēdņi ātri nonāca pie secinājuma, ka agrāko laiku jaunatnes organizāciju pārstāvji esot pārāk nacionāli noskaņoti, turklāt arī bijušo politisko partiju ietekme nebija zudusi

Topošo LJO bija jāpakļauj ģenerālkomisāram. Ikdienā LJO vadība bija paredzēta aprīņķu līmenī, kur to kontrolētu novadu komisāri. Kara laikā LJO nebija paredzēts piešķirt ne atsevišķu karogu, ne standartu. Vajadzības gadījumā LJO drīkstēja lietot karškrusta karogu kopā ar Latvijas karogu, kas vācu iestādēm būtu «klusuciešot jāpacieš».

Jaundibināmajā organizācijā bija paredzēts iesaistīt gan zēnus, gan meitenes no 10 līdz 18 gadiem, dalot divās vecuma grupās: 10-14 un 15-18 gadu veci jaunieši. Iestāšanās LJO bija paredzēta pēc brīvprātības principa, tomēr vācieši paturēja tiesības liegt tajā iestāties personām, kuras tām dažādu iemeslu dēļ būtu nepieņemamas.

Tika norādīts, ka ir maksimāli jāizvairās no vecākās paaudzes iesaistīšanas organizācijā, jo to nacisti uzskatīja par Latvijas valstiskuma idejas nesēju un tādējādi apdraudējumu mērķu sasniegšanā. Piemēram, 1942. gada janvārī vācu ģenerālkomisārs Otto Drekslers norādīja, ka inteliģence kopumā, tostarp latviešu Zemes pašpārvaldē strādājošā daļa, ir nostājusies pret «jaunatnes sajūsmināšanu» vācu mērķiem. Tāpēc okupācijas varai bija īpaši svarīgi atrast tādas jaunatnes vadītājus, kas ne vien spētu organizēt darbu, bet arī būtu

atbalsts vācu mērķu sasniegšanā. Praksē jauniešus bija paredzēts ne tikai vērtēt politiskās pārlicības, bet arī nākotnē tieši viņus iesaistīt vietējā Zemes pašpārvaldē. Taču, pēc nacistu domām, rasu zemāk vērtējamiem latviešiem nebija paredzēts plaši iegūt augstāko vai arodizglītību. Iekšējā sarakstē nacisti norādīja, ka «no 55 000 jauniešu, kas šā gada maijā tiks izlaisti no skolām, liels skaits nedrīkst doties studēt un iegūt arodizglītību, kamēr vācu studenti kā karavīri pilda savus pienākumus. Jātiecas pēc nekavējošas un produktīvas šo jauniešu iesaistīšanas kara saimniecībā». Tādēļ jau 1942. gada vasarā liela daļa jauniešu tika iesaistīta dažādos darbos vietējās lauku saimniecībās.

Darbības sākums

1942. gada 9. jūnijā ģenerālkomisārs Drekslers izdeva rīkojumu par LJO izveidošanu. Okupācijas vara LJO vadītāja postenim meklēja kādu sev uzticamu vadītāju. Izvēle krita uz bijušo Latvijas skautu vadītāju Aleksandru Mateasu, kurš jau dienēja Austrumu frontē un bija guvis kaujas apbalvojumus. Kaut gan pret LJO pakļaušanu ģenerālkomisāram, nevis Iekšlietu ģenerāldirekcijai, un pret Mateasa kandidatūru iebilda Zemes pašpārvaldes

LJO BIEDRU RĪTA
JUNDA PIRMS
DOŠANĀS DARBOS

LJO JAUNIEŠI
SLĒPOŠANAS
NODARBĪBĀ POLIJĀ

Jaunatnes organizācijas pirms kara

1935. gadā Latvijā notikušajā tautas skaitīšanā tika uzskaitīti 378 948 jaunieši vecumā no 10 līdz 21 gadam. 18 414 no tiem bija ebreju jaunieši. Neatkarīgās Latvijas laikā pastāvēja divas lielas jauniešu organizācijas. Pirmā bija skauti (un gaidas), otrā – mazpulki. Skauti darbību Latvijā oficiāli sāka 1921. gadā, kad par skautu prezidentu kļuva ģenerālis Kārlis Goppers. Īsi pirms kara, 1938. gadā, Latvijā bija izveidotas 205 skautu vienības ar 8114 dalībniekiem. Savukārt

mazpulki darbību bija uzsākuši 1929. gadā. Mazpulcēni lielākoties darbojās Latvijas lauku apvidos, jo viņu pamatuzdevums bija lauksaimniecības attīstība. Līdz pat 1934. gadam, kad mazpulkus sāka atbalstīt Kārļa Ulmaņa autoritārais režīms, mazpulku organizācija nebija plaša. Saņemot valsts atbalstu, 1939. gadā Latvijā bija izveidojušies 1085 mazpulki ar vairāk nekā 43 000 dalībnieku.

Pastāvēja arī citas jaunatnes organizācijas, kurās kopā bija iesaistīti ap pieciem tūkstošiem jauniešu.

Lielākās no tām bija *Latvijas Vanagi*, *Latvijas Nacionālās Jaunatnes savienība*, *Jauniešu Kristīgā savienība* un *Latvijas Jaunatne*. Laika gaitā dažādās jaunatnes organizācijās kopā bija iesaistīti pāri par 68 000 cilvēku jeb gandrīz piektā daļa no visiem Latvijas jauniešiem.

Padomju okupācijas pirmajā gadā agrāk pastāvējušās organizācijas slēdza un atsevišķus jaunatnes vadītājus represēja. Padomju vara veidoja savas jaunatnes organizācijas struktūru – oktobrēnus, pionierus un komjaunatni, tomēr gada laikā organizācijas darbību plašāk izvērst nespēja.

vadītājs Oskars Dankers, Mateasu 25. jūnijā atsauca no frontes, bet darbu LJO uzsāka 8. jūlijā.

Lai novērstu iespējamus pārpratumus, ģenerālkomisārs Drekslers 29. jūlijā sanāksmē ar Zemes pašpārvaldes ģenerāldirektoriem paziņoja, ka LJO struktūras zemākā līmenī vadīs latvieši un latviešu valodā, bet kontrole paliks vācu rokās. 1942. gada 12. augustā Aleksandru Mateasu oficiāli iecēla par LJO štāba šefu.

Viņa galvenais uzdevums bija atrast atbilstošus kandidātus gan LJO vadībā, gan aprīņķu jaunatnes vadītāju amatam. Mateass centās štābu veidot tā, lai tajā nebūtu pārstāvēta tikai kāda viena no agrākām jaunatnes organizācijām, bet maksimāli tiktu iesaistītas visas lielākās neatkarības laika jaunatnes organizācijas. Tādu prasību bija izvirzījuši arī vācu ierēdņi, tiesa, ar noteikumu, ka organizācijai nebūs politiska rakstura. Vācieši vēlējās, lai organizācijā būtu pārstāvēti visi sabiedrības slāņi, sevišķi zemniecība un strādniecība.

Dažādo agrāko organizāciju pārstāvju iesaiste tomēr radīja arī grūtības LJO darbībā, jo katrs tiecās gūt maksimālu ietekmi. Mateasam bija jāiegulda milzīgs darbs, lai

Hitlerjūgends

Hitlerjūgendu nacisti Vācijā izveidoja 1926. gadā. Organizācija meitenēm radās 1930. gadā, tās nosaukums bija *Bund Deutscher Mädel*. Pēc Hitlera nākšanas pie varas 1933. gadā visas citas jaunatnes organizācijas tika slēgtas. Ja sākotnēji dalība nacistu jaunatnes organizācijā bija brīvprātīga, kopš 1936. gada 1. decembra ikvienam vācu jauniešim nācās iesaistīties Hitlerjūgendā. 1939. gada 25. martā ieviesa *Jugenddienstpflicht* jeb jaunatnes dienesta pienākumu. 1939. gadu Hitlerjūgendā bija iestājušies 8,7 miljoni jauniešu. Organizācijā nepieņēma vājos, slīmos un ebrejus.

visas puses samierinātu. Īpaši izcēlās kādreizējais *Pērkonkrusta* pārstāvis O. Šteinbriks, kurš savu darbību sasaistīja ar vairākiem priekšnoteikumiem, cenšoties panākt, lai organizācija būtu iespējami neatkarīga. Pēc vācu domām, Šteinbrika rīcībā bijusi vērojama «neierobežota neuzticība, kas no sākta gala apgrūtināja darbu». Nav brīnums, ka 1943. gadā Šteinbriku un dažus citus jaunatnes vadītājus apcietināja.

Drīz vien tika uzsākta atlasīto apriņķu vadītāju kandidātu «sagatavošana» nacionālsociālisma garā. No 30. jūnija līdz 28. jūlijam no Vācijas uz Baltiju tika atsūtīti 90 vācu Hitlerjūgenda dalībnieki, kas paviesojās arī vairākās Latvijas pilsētās, piemēram, Rīgā, Liepājā, Jelgavā, Cēsīs, Valmierā, Valkā.

Pirmās mācības notika 1942. gada jūlijā Liepājā, bet pēc tam augustā Jelgavā ar mērķi atlasīt derīgākos kandidātus turpmākam darbam. Lai gan mācību programmā tika iekļauts arī sports un dziedāšana, tomēr galvenais atlases kritērijs bija «pozitīvā» vai vismaz neitrālā attieksme pret okupācijas varu. Jelgavā mācībās piedalījās 24 latviešu jaunatnes vadītāji, no kuriem pēc mācībām par potenciāli derīgiem tika atzīti 19, kuri bija «atvērti jaunām idejām» un kurus bija paredzēts sūtīt uz Vāciju turpmākiem kursiem.

Par apriņķu jaunatnes vadītājiem viņus bija paredzēts apstiprināt tikai pēc kursu Vācijā pabeigšanas un pusgada atbilstoša darba veikšanas.

Izglītojošs brauciens uz Vāczemi

Kursiem atlasītos 30 jaunatnes vadītājus no 1942. gada 28. oktobra līdz 22. novembrim nosūtīja «studiju braucienā» uz Vāciju. Līdzīgus trīs nedēļu kursus vācieši bija jau organizējuši 20 igauņu jaunatnes vadītājiem. Mērķis bija iepazīstināt vadītājus ar vācu Hitlerjūgenda darbu un Vāciju. Viņu vajadzībām pat tika pagatavotas īpašas LJO formas – gaišs zilpelēks uzvalks ar tādu pašu naga cepuri, kam klāt bija pielikta ovāla latviska trīszvaigžņogota saules zīme, bet ap

Vācijā vairākās vietās latviešus sākotnēji uztvēruši kā «neizglītotu tautu», jo pēc iepazīšanās vācieši vairākās vietās izsaukušies: «Ak Dievs, jūs taču esat tādi paši kā mēs!»

kreiso roku bija sarkanbaltsarkana lente. Studiju brauciens veda no Rīgas uz Berlīni, Šverīni, Braunsheigu, Hannoveri, Minheni, Veimāru, Blankenhainu un tad atpakaļ caur Berlīni uz Rīgu. Katru dienu topošajiem jaunatnes vadītājiem bija paredzētas dažādas aktivitātes. Lai uzturētu možu garu, visa brauciena laikā latviešu grupai bija paredzētas Vācijas ēdināšanas kartītes, pret kurām bija paredzēts izsniegt vairāk produktu nekāpret Latvijas pārtikas kartītēm.

Brauciena galvenais uzdevums bija iedvest jaunatnes vadītājos nacionālsociālisma garu. Decembrī vācu ierēdņi izvērtēja kursu efektivitāti un atzina, ka latviešu vērtējums par tiem bijis atkarīgs no uzņemošās pilsētas vai organizācijas sagatavotības pakāpes. Ja sagatavotība bijusi zema, arī latviešu vērtējums bijis negatīvs. Kopumā vācieši secināja, ka latvieši «nekādā ziņā nebija ļoti ietekmēti, bet tieši pretēji – vairākās vietās kritizēja brauciena norises».

Pārmetumu sarakstā bijusi arī kritika par pārāk mazo saskarsmi ar vācu Hitlerjūgendu. Turklāt tās vienības, ko viņi bija sastapuši, «acīmredzami neatstāja uz viņiem paliekošu iespaidu». No vācu skatpunkta – latviešu izteiktā kritika skaidri parādījusi, ka «tieši vērtīgākajos jaunatnes vadītājos pastāv spēcīgs nacionālais lepnums». Viens no kritikas smagākajiem punktiem bijis tas, ka vairākās vietās latviešus sākotnēji uztvēruši kā «neizglītotu tautu», jo pēc iepazīšanās vācieši vairākās vietās izsaukušies: «Ak Dievs, jūs taču esat tādi paši kā mēs!» Iespējams, tāpēc atsevišķi jaunatnes vadītāji centušies uzsvērt tās pozitīvās lietas, kas sasniegtas divdesmit neatkarības gadu laikā.

Neatkarīgi no iepriekšējās atlases vācu okupācijas ierēdņi latviešus novērtēja ļoti dažādi. Par lielu daļu atzīmēts, ka «nav konstatētas negatīvas īpašības», taču bija arī vairāki vērtējumi, pēc kuriem var spriest, ka vāciešiem nav pārlicības par izvēlēto

LATVIJU JAUNATNES
ORGANIZĀCIJAS
ŠTĀBA DARBINIEKI.
PIRMAJĀ RINDĀ
CETURTAIS
NO KREISĀS –
ORGANIZĀCIJAS
VADĪTĀJS
ALEKSANDRS
MATEASS

cilvēku uzticamību. Piemēram, «nav skaidrs [vai atbalsta vāciešus – aut.], bet pagaidām var darboties» vai «var darboties tikai nosacīti; tagad – jā, bet vēlāk nomaināms», vai, «darot darbu», sapratīsim, vai sevi attaisnos».

Vēl skaidrāk situāciju atspoguļo kāds vācu ierēdnis, kas piedalījās braucienā. 1943. gada februāra ziņojumā viņš norāda, ka, lai gan latvieši izpratuši nepieciešamību sadarboties ar Vāciju, tomēr vēlme iemiesot nacionālsociālisma ideālus, atgriežoties Latvijā, «saskatāma tikai atsevišķos jaunatnes vadītājos». Jau brauciena laikā okupācijas varas ierēdnim bija radusies pārlicība, ka vismaz četri potenciālie jaunatnes vadītāji nav piemēroti paredzētajam darbam.

Par braucienu apkopojosu ziņojumu rakstīja arī Aleksandrs Mateass. Viņš norādīja, ka brauciena laikā grupa saskārusies ar vairākām problēmām. Piemēram, jau brauciena sākumā, ierodoties Berlīnē, grupu neviens nesagaidīja, kā rezultātā vairākas stundas tika pavadītas dzelzceļa stacijā. Bieži braucējiem bija nācies palikt bez pusdienām, jo laikus nav saņemtas pārtikas kartītes. Mateass norādīja, ka programmā nevajadzīgi iekļautas filmas,

LJO BIEDRI
POLIJĀ, 1943./44.
GADA ZIEMA

kuras jau rādītas arī Rīgas kinoteātros, bet visa brauciena laiku valdījusi nevajadzīga steiga.

Vadītāja maiņa

Pēc ilgstošām mācībām 1943. gada 1. aprīlī amatos tika iecelti visu 21 aprīņu jaunatnes vadītāji. Bet arī tad, uzsākot reālo darbu ar jaunatni, okupācijas vara ātri konstatēja, ka vairāki «apmācītie» jaunatnes vadītāji nacionālsociālisma mērķus tomēr neatbalsta un, kas vēl būtiskāk, nav gatavi šo mācību ieviest dzīvē. Rezultātā nacisti vairākus ieceltos jaunatnes vadītājus pēc kāda laika nomainīja.

Taču vācu problēmas ar to nebeidzās. 1943. gada septembrī Aleksandrs Mateass no amata atbrīvoja Rīgas pilsētas jaunatnes

Sākumā organizācijas uzmanības centrā bija zēnu piesaiste, taču jau 1942. gada jūlijā vācu ierēdņi saprata, ka nepieciešams veidot arī meiteņu vienības

nodaļas vadītāju Ēriku Rulli, kuram vietējā elite pārmeta pārlieki ciešu sadarbību ar vāciešiem. Tā kā atlaišana nebija saskaņota ar vācu ierēdņiem, tad 9. novembrī ģenerālkomisārs pavēlēja atjaunot Rulli amatā. Mateass oficiāli izteica lūgumu doties atpakaļ uz fronti, bet par LJO jauno vadītāju 19. novembrī iecēla Ēriku Rulli.

Dalībnieku skaits aug

Neatkarīgi no iekšējām nesaskaņām 1943. gadā pakāpeniski pieauga organizācijā iesaistīto jauniešu skaits, jo viņu vervēšanā iesaistīja arī skolu sistēmu. 1943. gada jūlijā LJO bija 5526 jaunieši, bet līdz 1944. gada septembrim jau bija iesaistīti 8000 zēnu un 3000 meiteņu, tātad kopā 11 000 jauniešu.

Jauniešus iesaistīja dažādās aktivitātēs, piemēram, sporta sacensībās, kultūras pasākumu organizācijā, talkās, stādot dārzus un jaunaudzies mežu dienu ietvaros, kā arī materiālu vākšanas akcijās un ārstniecības augu vākšanā. Jaunieši apmeklēja ievainotos slimnīcās, mācījās sniegt pirmo palīdzību, apkopa kritušo karavīru piemiņas vietas un darīja daudz ko citu. Kopumā tās bija jaunatnei atbilstošas aktivitātes, tomēr vienlaikus viņiem bija paredzēta ideoloģiskā audzināšana. Sākumā organizācijas uzmanības centrā bija zēnu piesaiste, taču jau 1942. gada jūlijā vācu ierēdņi saprata, ka nepieciešams veidot arī meiteņu vienības. To izveidē saskārās ar tādām pašām grūtībām kā zēnu vienībās. Proti, trūka meiteņu vienību vadītāju – sieviešu, kas spētu organizēt nepieciešamās aktivitātes. Tādēļ tika organizēti īpaši kursi.

Meiteņu vienībās bija paredzēts iesaistīt dalībnieces vecumā no 10 līdz 21 gadam. Meiteņu vecuma grupas diapazons bija lielāks, jo zēnus jau no 18 gadiem bija paredzēts iesaistīt militārajās vienībās. Visumā meiteņu vienību darbs bija organizēts līdzīgi kā zēnu vienībās, lielāku uzsvāru gan liekot uz **ievienoto** karavīru aprūpi. LJO meiteņu apvienību vadīja Rīgas 2. ģimnāzijas skolotāja Valija Priedīte, un lielākā daļa vienību bija organizētas pie skolām.

1944. gada janvāra beigās un februāra sākumā Latvijas ģenerālapgabalā viesojās 12 igauņu meiteņu vienību vadītājas, kuras apmeklēja ievainotos igauņu karavīrus lazaretēs Rīgā un Jelgavā. Vizītes laikā latviešu un igauņu meiteņu vienību vadītājas vienojās, ka turpmāk igauņietes īpaši aprūpēs ievainotos latviešu

karavīrus Igaunijā, bet latvietes – igauņu karavīrus Latvijā. Šī tiešā sadarbība starp tautām ārkārtīgi nepatika vācu ierēdņiem, kas stingri aizliedza šādas turpmākas darbības bez vācu īpašas atļaujas. Igaunietes Latvijā vēlreiz ieradās 1944. gada jūnijā.

Jauni uzdevumi

1943. gada beigās situācija frontē bija mainījusies Vācijai par sliktu. Okupācijas režīms mainīja savu attieksmi pret okupētajām tautām. Mainījās arī nostāja pret LJO. Tagad tās svarīgākais uzdevums bija jaunatnes iesaistīšana Vācijas bruņotajos spēkos. Pēc padomju armijas Latvijas robežas šķērsošanas 1944. gada 17. jūnijā vācu okupācijas vara 26. jūlijā pieņēma lēmumu par 16–17 gadu vecu jauniešu mobilizāciju uz vienu gadu, kas praksē nozīmēja iesaukumu līdz kara beigām. Jauniešus ar aktīvu LJO dalību mobilizēja Vācijas Gaisa spēku palīgdienestā, propagandējot nepieciešamību aizsargāt dzimteni. 1944. gada rudenī LJO vadība pārcēlās uz Tropavu, pilsētu Silēzijā (mūsdienās Opava Čehijā), kur organizācija 1945. gada maijā izbeidza darbību. ⚠

LJO BIEDRI
MĀCĪBĀS POLIJĀ

RAKSTA TAPŠANU
FINANSIĀLI ATBALSTA
KULTŪRAS MINISTRIJA.
PAR SATURU IR ATBILDĪGA
LATVIJAS OKUPĀCIJAS
MUZEJA BIEDRĪBA.

Kultūras ministrija